

Scener från ett slagfält

Mannen blickade ut över slagfältet och kände endast sorg. Sargade kroppar täckte marken, lukten av död och förruttnelse låg tät. Så mycket lidande. Så mycket idioti. Så många liv utsläckta i förtid. Vid tillfällen som dessa fann han ingen glädje i sin uppgift. Men han hade sin roll att spela, sin plikt att utföra; det hjälpte inte att dröja.

Han böjde sig ner vid pojken, knappt äldre än ett barn, som låg vid hans fötter och lade handen på pojkens axel. Pojken öppnade ögonen. Han satte sig upp och tittade förvirrat omkring. Pojken sade ingenting. Mannen tog till orda:

”Kom, det är dags. Din tid är kommen och det är dags att fara.”

Pojken reagerade inte på mannens tilltal. Han fortsatte endast att se sig förvirrat omkring, oförmögen att ta till sig det sceneri som omgav honom, den situation han befann sig i.

Mannen kände igen beteendet. Han hade besökt många, oerhört många, i sina dagar och han kände väl igen de allra flesta reaktioner vid det här laget. Det var inget särskilt att göra. Pojken skulle komma till insikt så småningom. Det fanns inget annat val. Alla var de tvungna att acceptera sin lott, resignera inför sitt öde, och ge sig av. Mannen gick vidare.

Han knäböjde vid de lemlästade, vidrörde de brända, fortfarande rykande, kropparna och uppväckte de sargade, de söndertrasade, de skjutna och de slagna. Till alla bar han samma budskap: Din tid är kommen, det är dags att ge sig av.

Somliga for villigt. Somliga greps av vrede. Somliga greps av skräck och somliga mest av förvirring. Vissa grät av sorg, andra grät av lättnad, några hade redan gråtit nog för att inte ha några tårar kvar. Somliga hade livet så kört slut på att de endast utmattat och likgiltigt följde de anvisningar som gavs.

Pojken följde efter mannen medan han arbetade. För förvirrad för att ge sig av stapplade han sakta efter i mannens fotspår, storögt tittandes på slagfältet runtomkring. Mumlandes tyst för sig själv upprepade han gång på gång samma fras: ”Jag är ju inte färdig.”

Mannen kände med honom: pojken var inte färdig. Allt för ung hade han ryckts undan från livet, och till vilken nytta? Men sådan är världens gång. Somliga dör för unga, andra allt för gamla. Åt detta finns inget att göra, inte ens för mannen själv. Det är endast att finna sig i den tid som uppmäts åt en, att streta emot tjänar ingenting till. Tvärtom: Det kan hindra en från att ta vara på den tid man fått.

”Jag är ju inte färdig.”

Pojken fortsatte att mumla för sig själv, men den här gången valde mannen att besvara honom.

”Och det kommer du aldrig att bli.”

Pojken hajade till när han hörde mannens röst, han verkade först nu inse att han hade sällskap. Han betraktade mannen som stod framför honom, och mannen tittade tillbaka på pojken. Till sist tog pojken återigen till orda, något högre denna gång.

”Det är så mycket jag inte hunnit. Så många saker jag inte gjort, så många människor jag inte mött, så många tankar jag inte tänkt. Så mycket liv jag inte levt.”

Mannen lade ömt sin hand på pojkens axel.

”Det stämmer, och du gör rätt i att sörja det liv du mister. Men glöm inte att vara tacksam för det liv du ändå fått, allt det liv du trots allt levt. Du har gjort mycket. Du har sett berg och skogar. Du har sjungit. Du har dansat. Du har delat din glädje och din sorg med människor du älskar. Du har känt vinden smeka din hud; känt solens värme och vattnets svalka. Du har tagit del av livet, och sett dess skönhet. Allt detta har du upplevt. Allt detta har hänt. Det kan varken jag, eller någon annan, ta ifrån dig. Mer än så kan ingen kräva.”

Pojken sänkte blicken, och mannen såg att han grät. De stod så en stund – pojken tyst gråtandes, mannen med en hand på pojkens axel – innan pojken återigen lyfte huvudet.

”Du har rätt. Det måste få vara nog.” Pojken suckade tungt. ”Tack.”

Pojken gav mannen en sista blick, vände sig sedan om och gav sig av.

Mannen fortsatte med sin uppgift, fortsatte att vandra från lik till lik, och fick så småningom syn på en annan man som likt honom vandrade på slagfältet. Mannen hade sett honom förr, på sätt och vis var de lite som följeslagare. Inte

minst hade de många gånger setts på platser likt denna.

Till slut upptäckte även den andre mannen att han hade sällskap på slagfältet. De två männen vinkade och gick varandra till mötes.

”Jag undrade just när jag skulle få syn på dig!”, hälsade den andre mannen. Han spanade ut över slagfältet. ”Jag förstår att du har mycket att göra.”

”Det har jag”, fick han till svar, ”och det är väl delvis dig jag har att tacka för det.”

”Jo, på sätt och vis.”

De stod tysta en stund och betraktade förödelser. Den andre var en man med många namn: Anklagaren. Frestaren. Motståndaren. Denna världens furste. Satan. Allt detta visste den förste mannen, och han blev ibland fundersam kring hur den andre, Djävulen själv, förhöll sig till sitt verk.

”Är du nöjd med vad du ser?” frågade han.

”Jovars, förstörelsen är nästan värre än jag förväntat mig.”

De två männen var återigen tysta ett slag.

”Ibland undrar jag om det skall vara nödvändigt, allt detta lidande”, den förste mannen svepte med handen över slagfältet. ”Vad allt detta tjänar till.”

Satan suckade. Han såg trött ut.

”Du vet, lika väl som jag, att detta egentligen inte är mitt verk – detta har människorna gjort mot varandra. Jag lägger ut frestelserna och ställer upp provningarna. Hur människorna sen hanterar dem är deras eget ansvar.”

”Du har rätt, så klart. Men ibland undrar jag om de verkligen behöver provas så hårt. Har de verkligen förtjänat det?”

Satan svarade efter en stunds tystnad.

”Alla har vi vår roll. Du har din, liksom jag har min. Min är rollen som Åklagaren, Frestaren och Prövaren; så åklaga, fresta och pröva är vad jag gör. Dessutom, vad skulle människornas liv vara utan provningarna och lidandet? Utan någonting att ta spjörn och kämpa emot? Det enda jag själv vet är att det hade varit någonting helt annorlunda, och jag tvivlar på att det hade varit bättre för dem.”

”Ja, du har väl rätt även i det.” Den förste mannen såg fundersam ut, men fortsatte sedan. ”Det är ju ofta som även jag betraktats med oblida ögon, så jag har väl egentligen ingen rätt att ifrågasätta dig. Lev och låt leva, och allt det där.”

Satan skrattade kort åt det valda uttrycket och utbrast:

”Härligt ändå att inte ens själva Döden helt förlorat sitt sinne för humor!”

De två männen skiljdes åt. Den ena för att fortsätta med sin uppgift, den andre för att betrakta den förödelse han själv varit med om att orsaka.

När han vandrade mellan liken fortsatte mannen att tänka på det samtal han just haft. ”Det har sagts”, tänkte han, ”att det är synd om människorna. Att de inte vet vad de gör.” Han tittade omkring sig. ”Och sant är väl det. En plats som denna är bevis nog.”

Men trots det kunde han inte undvika att känna en viss avund. För det var så som Djävulen sagt: människorna har ett ansvar; ett ansvar grundat i ett val, i en möjlighet att handla annorlunda. Och med det valet kommer ett hopp. Ett hopp om att en gång bryta onskans bojar och bli något mer, något större. ”För egen del”, tänkte Döden buttert medan han fortsatte med sin uppgift, ”är jag dömd att för evigt göra just detta: städa upp efter andras idioti.”